

הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות פו.

פו.

עין משפט
נר מצוה

לא א' טושי"ע ח"מ סי' קו
סעיף כג:
לב ב' מ"י פ"ז מהלכות
חובל ומזיק הלכה י'
סמך עשין כג טושי"ע שם
סי' קו סעיף כג ולב וסי'
שפו סעיף א':
לב ג' מ"י פ"ז מהלכות
לשונות הלכה ד' סמך
עשין מח טושי"ע אה"ע סי'
קב סעיף ד':
לד ד' מ"י שם טושי"ע שם
סעיף ג':
לה ה' מ"י פ"א מהל'
מלוה הל' ז' טושי"ע
ח"מ סי' קא סעיף ב':
לו ו' מ"י שם טושי"ע שם
סעיף א':
לז ז' מ"י פ"א מהלכות
מלוה הלכה ח' סמך
עשין נד טושי"ע שם סי' קז
סעיף א':

תורה אור השלם

1. הלא פרט לך רעב
לחמך וְגַם יְנַיִם מְרֵדִים י'
תְּבַיֵּא בֵּית בִּי תִּרְאֶה עָרִים
וְכִסְיֹתוֹ וּמִבְּשָׂרָךְ לֹא
תִתְעַלֵּם:

תוספות ר"ד (המשך)

א"ל ר"ד ליכא דליסבא
לה עצה תיזיל ותחלה
לכתובתה דאמה לגבי
אבוא ותהדר ותיתיה
מניה שמעה אולה ואחילת
אמר ר"ד עשיתו עצמינו
בעורכי הדיינים מעיקרא
מאי סבר ולבסוף מאי סבר
מעיקרא סבר ומבשרך
לא התעלם ולבסוף סבר
אדם חשוב שאני: אי
קשיא כיון דקרינא ליה
גרמא בנידוק הכי היה
מייצגה לעשות רשע ונוק
להפסיד הלווקחים י"ל
איהו להורתי דיהא קסכין
ונוקא ממילא קאתי ומשום
נוקא דאחריתי לא שביק
וירוחא דקריבתא: ואי
קשיא כיון דאמרי לקמן
לדמאן דדאין דינא דגרמי
מגבי ב"י דמי שטרא
מעליא: ור"ג נמי דין
דינא דגרמי בפ' הגורם
(דאייתא שם) הווא גברא
דאחוי כריא דחייט דבי
ר"ג אתא לקמיה דר"ג
חייבי' לשלומי מהא
דחנן ואם מחמת הגולן
חייב להטעמו שדרה
וקי"ל דאחוזי אחוזי
וא"כ מאי הרייחה הבת
שמחלה לאבי' ותחייבה
היא לשלם: וכתובה הא
דאסבא ר"ג עצה זו מפני
שלא היה לזו הבת נכסים
שיוכל הלווקא להפטר
ממנה: והאי דאמרי'
ותהדר ותירת מאבה
היא ודוק הולך וכוף את
היה בחיים אלא ה"ק
אבה יורש כתובה מתנה
שיתן לו בכל יום מתנה
ללווקא לגבות ממנה שירות
רוצה האב שתהיה לבתו
ממה שיהי' ללווקא וכיון
שמחנה בעלמא נותנו
לבתו א"י הלווקא לגבות
ממנה שע"מ כן נותן
לה שלא יהא רשות
ללווקא לגבות ממנה א"צ
שנותן לה משט מעט
כדי פתסחה אבל לעולם
אם היה נכסי לבת ה"ז
דגבי לוקח מינה דר"ג
דיין דינא דגרמי: גופא
א"ש שמוכר נטר חוב
לחבירו וחזר ומחלו מחול
ואפי' יורש מחול ארי'
בריה דר"י ואי פקח הוא
שטרא בשמיה כלומר אם
הלווקא הוא פקח מרצה
הלוה במעות קודם שישעו
קנוייה המלוה עם הלוה
וכותב לו הלוה שטרא אשמי' כאליו לזה ממנו ושוב לא יועיל להם הקנויניא: אמר אמימר מאן דדאין דינא
דגרמי מגבי ב"י דמי שטרא מעליא (וביארי הרב שבכל ענין שהמלוה מבטל השטר ביד הלווקא בין שמחלו לזה בין שאומר
פרוע הוא וגורם ללווקא להפסיד השטר חייב לשלם לו דמי כל השטר מעליא אבל אם הביא עדים

טויל וסיחלה כו'. דלמרינן אפי' יורש מוחל ואמה של זו מכרה להן
שטר חוב שהיה לה על בעלה: עשינו עצמינו. כקרוז של בעל דין או
אוהבו הבא אלל דיינין ועורכו בראיות אחר זכות אוהבו או קרוזו כך
למדמי ענה לזו להפסיד שכנגדה: מעיקרא. כשאמר כן: לנפוק.

תיזיל ותיחלה לכתובתה דאמה לגבי
אבוא ותירתה מיניה שמעה אולה אחילתה
אמר רב נחמן עשינו עצמינו כעורכי
הדיינין מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר
מעיקרא סבר ומבשרך לא התעלם ולבסוף
סבר אדם חשוב שאני: גופא א' אמר שמואל
המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול
ואפי' יורש מוחל אמר רב הונא בריה דרב
יהושע יואי פקח הוא מקרקש ליה זוזי וכתב
ליה שטרא בשמיה: א' אמר אמימר ימאן
דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא
מעליא מאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי ביה
דמי ניירא בעלמא הוה עובדא וכפייה רפרם
לרב אשי ואגבי ביה כי כשורא לצלמי: אמר
אמימר משמיה דרב חמא יהאי מאן דאיכא
עליה כתובת אשה ובע"ח ואית ליה ארעא
ואית ליה זוזי א' לבעל חוב מסלקינן ליה בזוי
לאשה מסלקינן לה בארעא האי כי דיניה והאי
כי דיניה יואי לא איכא אלא חד ארעא ולא
חזיא אלא לחד לבעל חוב יהבינן ליה לאשה
לא יהבינן לה מאי טעמא א' ויתור ממה
שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא
אמר ליה רב פפא לרב חמא ודאי דאמרייתו
משמיה דרבא האי מאן דמסקי ביה זוזי ואית
ליה ארעא ואתא בעל חוב וקא תבע מיניה
ואמר ליה זיל שקול מארעא אמרינן ליה זיל
וזבין את ואיתיה הב ליה הא"ל לא אימא לי
גופא דעובדא היכי הוה יא"ל תולה מעותיו
בעובד כוכבים הוה א' הוא עשה שלא כהוגן
לפיכך עשו בו שלא כהוגן א"ל רב כהנא לרב
פפא לדיודך דאמרת א' פריעת בעל חוב מצוה
אמר לא ניהא לי דאי עביד מצוה מאי
א"ל א' תינינא כמה דברים אמורים במצות לא
תעשה אבל במצות עשה כגון שאומרינן לו
עשה סוכה וכו' עושה לולב ועושה

כו'. במסכת ערכין צ"פ שום היטומין (דף קכג.) פריעת צע"ח מלוה.
מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבריו דכתיב ויקרא יט' הין לך שיהא הן
שלך לך א' ולאו שלך לך (בבא מע"ע דף מט.) צמה דברים אמורים.
ללווקא ארבעים (ש"ל פי' רש"י בחולין קלב: עוד שם קי' ד"ה כפסוהו):

מכין
אשה משום חניא ומורי ה"ר יחיאל השיב למורי הרב צבס ר"י דאפילו לאחר מיתה יהצינן לבעל חוב קרקע או אפילו מטלטלין אחר
תקנת גאונים שתקנו דאשה ובעל חוב גוצין מטלטלין ולעיל דיהצינן לכתובת אשה היינו משום דכיון דאין דינו של בעל חוב לגבות
ואי הוה יהיב לכו נפקד ליתומים לא מצי נקט להו דנינא עדיפא כתובת אשה משום חניא ואפילו קדים זמן הכתובה לזמן השטר כיון
שלא תיקנו שתטורפו מן הלווקחות ולא חל שיעבוד כתובה עלייהו כלל והוי כאליו זמנן שוה והכי אמר צפרק מי שמת (ב"ב דף קנז.)
דאיקני קנה ומכר את"ל לא משתעבד אלא לא משתעבד ליה ולזה ואחר כך קנה ומכר מהו לקמא משתעבד או לכתרא
א' ומשמע דאי לא משתעבד ליכא לטפוקי כלל היא גביא צרישא כיון דלא משתעבד לגבות מלקוחות וכמו וכן עמא דבר כר"י וכן א' אלפס
ורבנ"ס. ורבי יצחק צר אברהם נראה לו כר"י. ואמת כי נראה דברי ר"ת: א' הווא תולה מעותיו בעובד בוכבים והוה ר"ן אין לפרש
כשאמר לו זיל את זבין הוה תולה מעותיו בעובד כוכבים דא"כ כהוגן עשו לו אלא תחילה כשתצו היה הולך ותולה מעותיו וצעת הגבייה
כבר לא היה לו ואפי"ה הוסיקו למכור: אמר לא ניהא א' מיעבד מצוה מאי. הא פשיטא ליה דכופין דהא עיקר מילתיה בערכין
(דף כג.) וסא' אהא דאין נוקקין לנכסי יתומין קטנים וקאמר משום דפריעת צע"ח מלוה והוי לאו בני מיעבד מלוה ניהו מכלל דלנכסי
יתומים גדולים נוקקין אלא ה"ק לא ניהא ליה למעבד מלוה מאי והלא פשיטא דכופין ומה שייך לקרותו מלוה אמר ליה מתימה דהיכא
דאיכא מלוה כופין אי נמי י"ל דבעא מיניה אם כופין אם לאו אע"ג דפשיטא דלנכסי יתומין גדולים נוקקין הג"מ היכא דלא אמרו לא ניהא לן
למעבד מלוה אלא היכא דאמרו מאי אמר ליה מתימה כו' וי"מ דאתולה מעותיו בעובד כוכבים קאי דבשלמא לרב הונא צריה דרב יהושע
דאמר טעמא דאין נוקקין משום כררי אכל חיובא איכא אנכסי והואיל והדין שיתן מעות השיעבוד נמי הוי על המעות אע"ג דאיכא קרקעות
וכ"ש כי ליכא אלא לדיודך דאמרת מלוה ואע"ג דלית להו נכסי ליתמי לא נחתמי עלייהו דלא רמיא עלייהו שיעבודא אלא במתקן דאיכא מצוה
אמרת נמי שהשיעבוד לא יהא על המעות ולא דמי לגזון שהשיעבוד על כל נכסיו דהתם צאיסורא אתא לדידה וצדין אישתעבד לגמרי אכל
הכא לא: פריעת בע"ח מצוה. דדאיכא אחריות נכסים איירי דעלה אימתר מילתיה דרב פפא בערכין (ג"ז סס) ואפי"ה אין נפרעין
מנכסי יתומים קטנים דלאו בני מיעבד מלוה ניהו אכל מנכסי יתומין גדולים נפרעין אכל דליכא אחריות נכסים מלוה על היטומין ואין כופין
דכמוכא צ"פ מי שהיה נשוי (לקמן א':) גבי ההוא דשקב קטנינא דארעא וטעמא משום דהוי מלוה כיבוד מלוה שמתן שכרה בנדיה א' דאין צ"ד
שלמטה מזהרין עליה והא דלמחר בהגול עמי (ב"ב דף ז') הניח להן אציהן פרה וטלית וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אציהן התם
אם לא יהיו מחזירין איכא קלון אציהן הלכך חייבין לשלם אכל משום כבוד לחודיה לא ובקונט' פי' לקמן גבי קטנינא דהואיל וליכא מצוה אלא
מדרבנן לא כייפינן להו ואין נראה דאשכחן דכופין צמנות דרבנן כגון מלוה לקיים דברי המת דלמרי' השולט (גיטין מ.) דכופין את היורשים:

א) לעיל ג. ב. ג. קדושין מת. כ"ק פט. ב"מ ב"ב קמז: א) ב"ק מז: ד) ג' ע"י מוס' לקמן כג. ד"ה א' פקח. ב) גימט קי. גיטין מט: א) ג' ש"ל א"ל א) גימט קי. ב) ח) ב"ב ע"ד. ערכין כ"א. ט) מולין קלב: א) ג' גיטין טו. א) ג' ז"ל ומנא לשב"א לפון כו' כל הכנה ומציא ראה מהא דלמרי' בפ"ב דקדושין כו' שיעבד לשלם לה ומיהו לא נחיישב לשב"א לפון כו' כל הכנה בשטר כו' הסי"ן וכן גי' הדי"ט. ג) נ"י כ"י. ח) נוע"ע מוס' ב"ק ט. ד"ה רב הונא וע"י שם ט' ב"ק מו: ד"ה ה"ג ומוס' ב"ב כג: ד"ה א' לליכא. ט) נ"י כ"י. ח) מדלפתא מולין קי'.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה פריעת בע"ח (כו') ולא עילך בגדי. צ"מ ד' מט ע"א ועי' ועי':

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תוספות ר"ד

המחות והלכך לא מצי'
למחול וכותו של בעל
ולא משום טעמא דקדושא
קאמר כדפריש. וכי טעם
הדבר הוא מפני שאין
המנה בעין ולא קנאו
הלווקא ק"ג כדפרישת
מיהו כ"ז שלא מחלו
יכול הלווקא לגבות ממנו
ולא מצי למימר לאו
כ"ד דא' שלא יהא אלא
כאדרכתא יב"י ניהלי'
דמצי למיחבטי' אבל לא
קנאו ק"ג שלא יוכל
המוכר למחול (ובא) נאם
באן הלווקא על הלוה
ואיל פריעתו למחלו והשטר
פרוע מכר לו דין הוא
שיכוף הלווקא את המלוה
שישבע לו שלא פרע כדיון
פרע שטרות דטעין לזה
כפול הוא דמישתבע מלוה
ושקיל לוקח וד"ה משבע
מלוה ושקיל. ואי לא
בעי מלוה לאשתבע ליה.

ישלם דמים ללווקא משום
הואי מקיט בודאי אי
מת מלוה לא מצי למימר
לוה פרוע הוא דרביעיה
זו אינה אלא להפסי דעו
על הלוה וד"ה משבע
אינו בחיים מי ישבע לו.
ואי אמר לזה ישבעו לי
בני מלוה שבעת היורשים
שלא פקדינא אבא ששטר
זה פרוע הוא הדין עמו
והלווקא הולך וכוף אותו.
ואם המלוה הלך ליהודי'
אין הלוה יכול לדחות את
הלווקא בעבור שבעת זו
שלא נתקנה אלא להפסי
דעת הלווקא וכיון שאין
פה מי שישבע לו גובה
הלווקא בלא שבעת. וז"ל
שאם נתנו המלוה במתנה
לחבירו וטעון הלוה פרוע
הוא אע"פ שהמלוה מאמת
דבריו וכן שומעין לו
אלא אמרי' קנוינא עשו
שניהם ואומרים ללוה פרע
למקבל המתנה שהשטר
מטור בידו ואם פריעת
למלוה לך ודן עמו שחוזר
לך מעותיך אבל אין הדבר
כן דמינו דאי בעי מצי
(א"ל) מחיל לי כדאמרו
מצי נמי למימר פריעה הוא
ולבטליה והכי דאמרי'
הכא מפני שידו ביכה לאו
למימרא דהל' כאבי דאי
הוה מטרבינין לטעמא
דידו עדיפא מידה הוא
אמרה לי' כרבא אלא תסני לן
דידו כידה דכיון שיש לו זכות
בנכסים במנה אין יכול למחול
וזלזלו (והרב פוסק הלכה כאבי) קריבתי' דר"ג
וביתנה כתובהה בטובת הנהא.
פי' בדמים מועטים שקנאה
בספק שאם תמות היא יירשנה
בעלה ואם תתאלמן או תתגרש
יזכה הלווקא בכתובה איגראש
שכיבא אתו לקוחות קתבעו
לברתה.

